

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL DRAUDĖJŲ PRISKYRIMO NELAIMINGŲ ATSTITIKIMŲ DARBE IR
PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO ĮMOKOS TARIFŲ GRUPĖMS
METODIKOS PATVIRTINIMO**

2017 m. liepos 7 d. Nr. A1-387
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo 29 straipsnio 3 dalimi ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gruodžio 31 d. nutarimu Nr. 1528 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymą“:

1. T v i r t i n u Draudėjų priskyrimo nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įmokos tarifų grupėms metodiką (pridedama).
2. P a v e d u šio įsakymo vykdymo kontrolę viceministrui pagal veiklos sritį.

Sveikatos apsaugos ministras,
pavadojantis socialinės apsaugos ir darbo ministrą

Aurelijus Veryga

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministro
2017 m. liepos 7 d. įsakymu
Nr. A1-387

DRAUDĖJŲ PRISKYRIMO NELAIMINGŲ ATSTITIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO ĮMOKOS TARIFŲ GRUPĖMS METODIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Draudėjų priskyrimo nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įmokos tarifų grupėms metodika (toliau – Metodika) nustato draudėjų priskyrimo atitinkamai nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įmokos tarifų grupei tvarką.

2. Valstybinio socialinio draudimo fondo taryba, atsižvelgdama į atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymo nuostatas, tvirtina draudėjų priskyrimą atitinkamai nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo (toliau – nelaimingų atsitikimų darbe socialinis draudimas) įmokos tarifų grupei. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo 29 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinė darbo inspekcija) teikia Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Fondo valdyba) Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje nustatytus rodiklius.

3. Draudėjai atitinkamai nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos tarifų grupei priskiriami pagal jų darbuotojų saugos ir sveikatos būklės rodiklių dydžius. Valstybinė darbo inspekcija pasirašytos sutarties su Fondo valdyba nustatyta tvarka Fondo valdybai iki einamųjų metų lapkričio 1 d. teikia šiuos rodiklius:

3.1. duomenis apie Valstybinės darbo inspekcijos nustatytus per paskutinių 12 kalendorinių mėnesių, buvusių iki einamųjų metų lapkričio 1 dienos, laikotarpį atitinkamų darbdavių (draudėjų) darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų pažeidimus, nurodytus Metodikos 7 punkte;

3.2. informaciją apie mirtinus ir sunkius nelaimingus atsitikimus darbe, įvykusius dėl trečiųjų asmenų kaltės arba neįprastomis ar nenumatytomis aplinkybėmis, kurių darbdaviui (draudėjui) atstovaujantis asmuo ar darbdavio įgaliotas asmuo negalėjo kontroliuoti, arba dėl nelaimingų atsitikimų, kurių padarinių nebuvo galima išvengti, nors ir buvo naudojamos visos reikiamos priemonės.

3.3. nelaimingų atsitikimų, įvykusių dirbant pavojingus darbus, skaičiaus ir pavojingus darbus dirbančių darbuotojų skaičiaus santykio rodiklį, kurį Valstybinė darbo inspekcija nustato ir (ar) apskaičiuoja pagal praėjusių kalendorinių metų duomenis. Šis santykis nėra skaičiuojamas, jeigu nebuvo įvykę sunkių ir (ar) mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe, dirbant pavojingus darbus.

4. Metodikoje vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatyme, Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių

ligų socialinio draudimo įstatyme bei Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme.

II SKYRIUS

RODIKLIAI, PAGAL KURIUOS DRAUDĖJAI PRISKIRIAMAI ATITINKAMAI NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE SOCIALINIO DRAUDIMO ĮMOKOS TARIFŲ GRUPEI

5. Draudėjai, privalantys mokėti už apdraustuosius nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokas, priskiriami atitinkamai nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos tarifų grupei pagal jų darbuotojų saugos ir sveikatos būklę apibūdinančius rodiklius:

5.1. Valstybinės darbo inspekcijos nustatytus darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų pažeidimus;

5.2. nelaimingų atsitikimų darbe sunkumą (sunkūs ir mirtini) ir dėl sunkių ir mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe nukentėjusių apdraustųjų skaičių:

5.2.1. apdraustųjų, nukentėjusių dėl sunkių nelaimingų atsitikimų darbe, skaičių;

5.2.2. apdraustųjų, nukentėjusių dėl mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe, skaičių;

5.3. apdraustųjų, nukentėjusių dėl ūmių profesinių ligų, skaičių;

5.4. nelaimingų atsitikimų, įvykusių dirbant pavojingus darbus, skaičiaus ir pavojingus darbus dirbančių darbuotojų skaičiaus santykį. Šis santykis nėra skaičiuojamas, jeigu nėra įvykę sunkių ir (ar) mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe, dirbant pavojingus darbus.

6. Nustatant Metodikos 5 punkte nurodytus rodiklius, naudojamosi Fondo valdybos informacinėje sistemoje esančiais duomenimis ir Valstybinės darbo inspekcijos pateikta informacija.

Priskiriant draudėją atitinkamai nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos tarifų grupei, vertinami paskutinių 3 kalendorinių metų Metodikos 5.2–5.3 papunkčiuose nurodyti rodikliai, neįskaitant metų, buvusių prieš tuos metus, kuriems Lietuvos Respublikos Seimas tvirtina Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymą.

Nustatant Metodikos 5.2–5.3 papunkčiuose nurodytus rodiklius, atsižvelgiama tik į tuos nelaimingus atsitikimus darbe ir ūmias profesines ligas, kurie buvo pripažinti draudžiamaisiais įvykiais Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo bei Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 22 d. nutarimu Nr. 309 „Dėl Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų nuostatų patvirtinimo“, nustatyta tvarka pagal sprendimo pripažinti draudžiamuoju įvykiu priėmimo datą.

Nelaimingi atsitikimai darbe ir profesinės ligos, kurių metu nukentėjo draudėjų, kurių veiklai būdingi specifiniai veiklos požymiai ir kurių apskaitą tvarko Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Karinių ir joms prilygintų struktūrų skyrius, apdraustieji asmenys, lengvi nelaimingi atsitikimai darbe, lėtinės profesinės ligos, nelaimingi atsitikimai, įvykę pakeliui į darbą ar iš darbo, nelaimingi atsitikimai darbe, įvykę dėl trečiųjų asmenų kaltės, taip pat Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 46 straipsnio 2 dalyje numatytais atvejais, neturi įtakos Metodikos 5.2–5.3 papunkčiuose nurodytiems rodikliams.

7. Valstybinė darbo inspekcija renka duomenis apie darbuotojų saugą ir sveikatą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus, dėl kurių Valstybinės darbo inspekcijos inspektorius, įvertinęs darbuotojų saugos ir sveikatos būklę, priėmė sprendimą sustabdyti

darbus ir (ar) nustatė, kad potencialiose darbo vietose neįvertinta darbuotojų kritimo iš aukščio, apsinuodijimo pavojingomis cheminėmis medžiagomis, galimo daiktų, krovinių kritimo, įrenginių virtimo, burių medžiagų ar grunto griūties veiksnių profesinė rizika ir (ar) nenumatytos prevencijos priemonės šių veiksnių sąlygojamai profesinei rizikai šalinti (mažinti).

III SKYRIUS

DRAUDĖJŲ PRISKYRIMAS KONKREČIAI NELAIMINGŲ ATSTITIKIMŲ DARBE SOCIALINIO DRAUDIMO ĮMOKOS TARIFŲ GRUPEI

8. Draudėjai atitinkamai nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos tarifų grupei priskiriami taip:

8.1. draudėjai, kurių apdraustieji per paskutinius 3 kalendorinius metus nenukentėjo dėl sunkių ir (ar) mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe ar ūmių profesinių ligų, priskiriami pirmajai nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos tarifų grupei;

8.2. draudėjai, kurių apdraustieji nukentėjo dėl sunkių ir (ar) mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe ar ūmių profesinių ligų, pagal Metodikos 9 punkte nurodytą skaičiavimo tvarką priskiriami antrajai ar trečiajai nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos tarifų grupei;

8.3. draudėjai, kurie pagal Metodikos 8.1 ir 8.2 papunkčius galėtų būti priskirti pirmajai, antrajai ar trečiajai nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įmokos tarifų grupei, Valstybinei darbo inspekcijai pateikus informaciją apie nustatytus darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų pažeidimus, priskiriami atitinkamai aukštesnei – antrajai, trečiajai ar ketvirtajai – nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos tarifų grupei.

9. Metodikos 8.2 papunktyje nurodyti draudėjai priskiriami antrajai ar trečiajai nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos tarifų grupei taip:

9.1. pagal asmenų, nukentėjusių dėl sunkių, mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe ar ūmių profesinių ligų, per paskutinius 3 kalendorinius metus pripažintų draudžiamaisiais įvykiais, skaičių apskaičiuojamas kiekvieno draudėjo (i) rizikingumo balas B_i . Skaičiuojant draudėjo rizikingumo balą, asmenų, nukentėjusių dėl mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius dauginamas iš 5. Sunkių, mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe ir ūmių profesinių ligų senumas vertinamas taip: paskutinių vertinamų kalendorinių metų įvykiai įvertinami visu dydžiu, o ankstesnių metų reikšmės atitinkamai sumažinamos, dauginant atitinkamai iš 0,75 ir 0,5 pagal formulę:

$$B_i = (S_{t-1} + 5 \times M_{t-1}) + 0,75 \times (S_{t-2} + 5 \times M_{t-2}) + 0,5 \times (S_{t-3} + 5 \times M_{t-3}), \text{ kurioje:}$$

9.1.1. S_{t-1} , S_{t-2} , S_{t-3} – nukentėjusių dėl sunkių nelaimingų atsitikimų darbe ir ūmių profesinių ligų, pripažintų draudžiamaisiais įvykiais, asmenų skaičius atitinkamais kalendoriniais metais;

9.1.2. M_{t-1} , M_{t-2} , M_{t-3} – nukentėjusių dėl mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe, pripažintų draudžiamaisiais įvykiais, asmenų skaičius atitinkamais kalendoriniais metais;

9.2. siekiant palyginti draudėjų rodiklius, apskaičiuojamas draudėjo rizikingumo koeficientas K_i , rodantis kiekvieno draudėjo rizikingumo balų skaičių, įvertinus nelaimingų atsitikimų darbe, įvykusių dirbant pavojingus darbus, skaičiaus ir pavojingus darbus dirbančių darbuotojų skaičiaus santykį, tenkantį 100 apdraustųjų pagal formulę:

$$K_i = (B_i + B_i \times P_{t-1}) / ((D_{t-1} + D_{t-2} + D_{t-3}) / 3) \times 100, \text{ kurioje:}$$

9.2.1. D_{t-1} , D_{t-2} , D_{t-3} – draudėjo vidutinis apdraustųjų skaičius per atitinkamus kalendorinius metus;

9.2.2. P_{t-1} – nukentėjusiųjų dirbant pavojingus darbus skaičiaus ir pavojingus darbus dirbančių darbuotojų skaičiaus santykis;

9.3. pagal draudėjų rizikingumo koeficientų K_i reikšmių, apskaičiuotų vadovaujantis Metodikos 9.2 papunkčiu, medianą draudėjai dalijami į dvi grupes:

9.3.1. draudėjai, kurių rizikingumo koeficiento K_i reikšmė yra didesnė už medianą, priskiriami trečiajai nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos tarifų grupei;

9.3.2. draudėjai, kurių rizikingumo koeficiento K_i reikšmė yra mažesnė už medianą, priskiriami antrajai nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos tarifų grupei.

10. Pasiūlymus dėl draudėjų priskyrimo atitinkamai nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos tarifų grupei Valstybinio socialinio draudimo fondo tarybai teikia Fondo valdyba.

11. Lietuvos Respublikos Seimui priėmus Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymą, Fondo valdyba pagal Metodiką apskaičiuoja draudėjų rizikingumo koeficientus, nustato draudėjus, priskiriamus antrajai, trečiajai ir ketvirtajai nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos tarifų grupėms, ir ne vėliau kaip per mėnesį nuo Įstatymo paskelbimo dienos pateikia šių draudėjų sąrašus tvirtinti Valstybinio socialinio draudimo fondo tarybai. Valstybinio socialinio draudimo fondo tarybos sprendimas dėl draudėjų priskyrimo antrajai, trečiajai ir ketvirtajai nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos tarifų grupėms skelbiamas Fondo valdybos interneto svetainėje.

12. Draudėjai, kurių Valstybinio socialinio draudimo fondo taryba nepriskiria antrajai, trečiajai ar ketvirtajai nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos tarifų grupei, laikomi priskirtais pirmajai nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos tarifų grupei, išskyrus Metodikos 13–15 punktuose numatytus atvejus.

13. Jeigu draudėjai, kuriems nustatytas skirtingas nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos tarifas, vėliau reorganizuojami sujungimo būdu, nuo naujo draudėjo įregistravimo iki kalendorinių metų pabaigos šis draudėjas moka nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmoką pagal tarifą, nustatytą tam draudėjui, kurio po reorganizavimo likusių dirbti apdraustųjų skaičius didesnis. Kitiems kalendoriniams metams šio draudėjo rodikliai (Metodikos 5 punktas) nustatomi Metodikos 16 punkte numatyta tvarka.

14. Jeigu draudėjas reorganizuojamas prijungimo ar išdalijimo būdu, po jo reorganizavimo nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos iki kalendorinių metų pabaigos mokamos pagal tarifus tų draudėjų, kuriems perėjo ar buvo išdalytos reorganizuoto juridinio asmens teisės ir pareigos.

15. Reorganizuojant draudėją padalijimo būdu, registruoti nauji draudėjai iki kalendorinių metų pabaigos nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokas moka pagal tarifą, nustatytą iki reorganizuojant draudėją. Kitiems kalendoriniams metams šių draudėjų rodikliai (Metodikos 5 punktas) nustatomi Metodikos 16 punkte numatyta tvarka.

16. Priskiriant nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos tarifų grupei draudėją, kurio veikla trunka mažiau kaip 3 kalendorinius metus, vertinami draudiminiais įvykiais pripažinti sunkūs ar mirtini nelaimingi atsitikimai darbe, įvykę per draudėjo faktiškai vykdytos veiklos laikotarpį. Faktiškai vykdytos veiklos laikotarpis taip pat taikomas nustatant Metodikos 5.1 papunktyje nurodytą (-us) darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų pažeidimą (-us).

17. Draudėjai, pradedantys veiklą tais kalendoriniais metais, kuriems nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos tarifai draudėjų grupėms jau patvirtinti, einamaisiais ir ateinančiais kalendoriniais metais moka šio draudimo įmoką, nustatytą pirmajai nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos tarifų grupei.

18. Metodikos 13 ir 15 punktuose numatytais atvejais Fondo valdyba, gavusi draudėjų pranešimą apie jų reorganizavimą, pateikia Valstybinio socialinio draudimo fondo tarybai tvirtinti draudėjų priskyrimą atitinkamoms nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos tarifų grupėms ir šios tarybos priimtą sprendimą skelbia Fondo valdybos interneto svetainėje.

19. Jei prasidėjus kalendoriniams metams nėra paskelbtas ir įsigaliojęs Valstybinio socialinio draudimo fondo tarybos nutarimas, kuriuo draudėjai priskiriami atitinkamai nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos tarifų grupei, iki įsigaliojant šiam nutarimui draudėjai įmokas moka pagal prieš tai buvusiems kalendoriniams metams Metodikos 8.1 papunktyje nurodytiems draudėjams patvirtintą mažiausią nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos tarifą. Po Valstybinio socialinio draudimo fondo tarybos nutarimo paskelbimo ir įsigaliojimo šios įmokos atitinkamai perskaičiuojamos ir į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą sumokamas nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos sumų, mokėtų ir mokėtinų einamaisiais kalendoriniais metais, skirtumas arba draudėjams grąžinama dėl tarifo pasikeitimo permokėta suma.
